प्रशासकीय मान्यता

सिन्नर, ता. सिन्नर, जि.नाशिक येथील गोंदेश्वर मंदिराचे जतन, संवर्धन व परिसर विकास करणे.

महाराष्ट्र शासन

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

शासन निर्णय क्रमांक- खाक्षेस-२०२०/प्र.क्र.४०४(एल.बी.६)/रस्ते-८

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक - २७ एप्रिल, २०२२

वाचा :- १) शासन निर्णय क्रमांक : खाक्षेस-२०२०/प्र.क्र.४०४/रस्ते-८, दि. ३०.१२.२०२०

२) बैठकीचे इतिवृत्त क्रमांक : खाक्षेस-२०२०/प्र.क्र.४०४/भाग-१/रस्ते-८, दि. १५.०४.२०२१

३) शासन निर्णय क्रमांक : खाक्षेस-२०२०/प्र.क्र.४०४/रस्ते-८, दि. २१.०९.२०२१

४) शासन निर्णय क्रमांक : खाक्षेस-२०२०/प्र.क्र.४०४/रस्ते-८, दि. १८.०१.२०२२

प्रस्तावना :

महाराष्ट्रातील प्राचीन मंदिरे यांच्या जतन, संवर्धन, पुर्नवसन व परिसर विकासाची कामे राज्य शासनामार्फत करण्याबाबत शासनाकडून निर्णय घेण्यात आला असून त्यानुसार मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांनी मार्च, २०२१ मध्ये अर्थसंकल्पिय अधिवेशनात केलेल्या घोषणेनुसार महाराष्ट्रातील आठ मंदिरांचे जतन, संवर्धन व परिसर विकास कार्यक्रम, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ (MSRDC) यांच्यामार्फत हाती घेण्यात यावे असा निर्णय घेण्यात आला आहे. विषयाच्या अनुषंगाने मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २३.१२.२०२० रोजी झालेल्या बैठकीत यास मान्यता देण्यात आली.

प्रस्ताव :

'सिन्नर, ता. सिन्नर, जि.नाशिक येथील गोंदेश्वर मंदिराचे जतन, संवर्धन व परिसर विकास करणे.' मंदिर परिसराचा बृहत आराखडा तयार करण्यात आला असून प्रामुख्याने २ विभागात प्रस्तावित कामांचे वर्गीकरण करण्यात आलेले आहे.

प्रामुख्याने पहिल्या टप्यामध्ये नमुद बाबींची दुरूस्ती संवर्धन करणे प्रस्तावित आहे.

१. मंदिर समूहाचे पूर्वेचे प्रवेशद्वार व त्यावरील छत पडझड झाली असून दुरुस्त करणे.
२. मंदिर समूहाचे दक्षिण प्रवेशद्वार दुरुस्त करणे व उत्तरेकडील अवशेष उरलेल्या प्रवेशद्वार नव्याने बांधणे.
३. मुख्य शिव मंदिर व इतर चार मंदिरांचे शिखराचे वरचे दोन थर उतरवून परत बांधणे.
४. मुख्य मंदिराच्या गज थरातील तुटलेल्या हत्तींची दुरूस्ती करणे.
५. सुंपर्ण मंदिराच्या जोते लेव्हल पर्यंत नक्षी कामाचे रिपेअर मोर्टरचा वापर करुन जतन करणे.
६. मंदिर समूहाची उत्तरेकडील पडलेली संरक्षक भिंतीचे बांधकाम करणे.
७. संरक्षक भिंतीस आतील बाजूस लागून असणाऱ्या ओवऱ्यांचे अवशेष उरलेले असून त्यांचे जोत्यापर्यंत पुन्हा बांधकाम करणे.
८. मंदिर व मंदिर परिसरातील वास्तूंमध्ये दगडी बांधकामामधील भेगा दुरूस्ती करणे तसेच दगडांची झीज होऊ नये म्हणून केमिकल ट्रीटमेंट करणे.

१. मंदिर संवर्धन व मंदिर परिसराचा जीर्णोध्दार

अ.क्र.	कामाचे वर्णन	रक्कम (रु. कोटीत)
१	**मंदिरांचा जीर्णोध्दार/ संवर्धन** १) मंदिरांचे बाहेरचे व आतील दगड रसायनांनी साफ करून त्यावर संरक्षणात्मक रसायनांचा थर देण्याचे प्रस्तावित आहे. २) दगडांना असणारे तडे हे चुना, दगडांची भुकटी व रसायनांच्या सहाय्याने भरुन टाकण्यात येतील.	५.५८

	३) गर्भगृहाच्या जोत्याच्या दगडांवरील नक्षीकाम दगड ठिसूळ झाल्याने नष्ट झालेले आहे ते चुना, दगडांची भुकटी व रसायनांच्या सहाय्याने तयार केलेल्या रद्दयाने पुन्हा बांधण्यात येईल. ४) सर्व मंदिरांच्या शिखरांच्या पडलेल्या भागाचे संवर्धन व जतन इ.कामे प्रस्तावित आहेत.	
२	**मंदिर परिसरातील संरक्षक भिंत व प्रवेशद्वारे संवर्धन**	७.९८
३	**संवर्धन सलग्न इतर कामे**	०.४६
	एकूण	**१४.०३**

२. पर्यटक व भाविकांच्या दृष्टीने परिसर विकास व सोयी सुविधा

अ. क्र.	कामाचे वर्णन	रक्कम (रु. कोटीत)
१)	इंटरप्रिटेशन सेंटर	१.१६
२)	पर्यटक व भाविकांसाठी स्वच्छतागृहे	०.४१
३)	लँडस्केप विकास	१९.२४
४)	पिण्याच्या पाण्याची सोय करणे	०.२६
५)	वाहनतळ विकास	२.५७
६)	नदी घाट विद्युतीकरण व ध्वनिप्रणाली	५.०२
७)	विद्युतीकरण करणे	१.१३
	एकूण	**२९.८१**

सदर प्रस्तावाच्या छाननी अंती अंदाजपत्रकातील कामाच्या वावातील समाविष्ट बाबी व त्याच्या किंमतीचा येणारा गोषवारा खालीलप्रमाणे आहे.

मंदिराच्या एकूण कामाचा गोषवारा खालील प्रमाणे:

Recapitulation Sheet
Total Project Cost (Part I & II)

Sr No	NAME OF SUBWORK	COST
1	Restoration & Conservation of Temple	140,357,893.82
2	Area Development around Temple	298,179,428.12
	Total A	**438,537,321.95**
	Water supply and plumbing @ 5% on A	21,926,866.10
	Total B	**460,464,188.05**
	Royalty charges @ 1% on B	4,604,641.88
	Quality control charges @ 1.5% on B	6,906,962.82
	Contingencies @ 4% on B	18,418,567.52
	Total C	**490,394,360.27**
	GST @ 12% on C	58,847,323.23
	PMC + Heritage Consultancy charges @ 7.5 % on B	34,534,814.10
	GST @ 18% on Consultancy charges	6,216,266.54
	Total D	**589,992,764.14**
	Escalation charges @ 5% on D	29,499,638.21
	Centage charges @ 5% on D	29,499,638.21
	Insuarance charges @ 0.5% on D	2,949,963.82
	Project insuarance charges @ 1%	5,899,927.64
	Utility shifting charges @ 1%	5,899,927.64
	Environmental monitoring charges @ 0.1%	589,992.76
	Total E	**664,331,852.43**

म.रा.र.वि.महामंडळामार्फत सादर केलेल्या गोंदेश्वर मंदिराच्या, सविस्तर प्रकल्प अहवाल मधील, दोन भागातील वर्गीकरणानुसार, कामांच्या अंदाजपत्रांकांची एकूण किंमत **रु. ६६.४३ कोटी** (Including all Taxes and Charges) इतकी येते.

तथापि, खालील तक्यात दर्शविल्यानुसार रु.२१.२६ कोटी (Including all Taxes and Charges) ची संवर्धनाची कामे पहिल्या टप्प्यात महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळाने प्रशासकीय मान्यतेसाठी शासनाकडे प्रस्तावित केली आहेत. त्यानुसार खालीलप्रमाणे दर्शविल्यानुसार सदर प्रकल्पास (पहिला टप्पा) प्रशासकीय मान्यतेसाठी प्रस्तावित आहे.

Recapitulation Sheet

Part I (Temple Restoration & Conservation)

Sr No	NAME OF SUBWORK	COST
1	Restoration & Conservation of Temple	140,357,894
	Total A	**140,357,894**
	Water supply and plumbing @ 5% on A)	7,017,895
	Total B	**147,375,789**
	Royalty charges @ 1% on B	1,473,758
	Quality control charges @ 1.5% on B	2,210,637
	Contingencies @ 4% on B	5,895,032
	Total C	156,955,215
	GST @ 12% on C	18,834,626
	PMC + Heritage Consultancy charges @ 7.5 % on B	11,053,184
	GST @ 18% on Consultancy charges	1,989,573
	Total D	188,832,598
	Escalation charges @ 5% on D	9,441,630
	Centage charges @ 5% on D	9,441,630
	Insuarance charges @ 0.5% on D	944,163
	Project insuarance charges @ 1%	1,888,326
	Utility shifting charges @ 1%	1,888,326
	Environmental monitoring charges @ 0.1%	188,833
	Total E	**212,625,505**

एकूण किंमत रु. २१,२६,२५,५०५.०० (अक्षरी रुपये एकवीस कोटी सव्वीस लाख पंचवीस हजार पाचशे पाच फक्त)

शासन निर्णय:-

सिन्नर, ता. सिन्नर, जि.नाशिक येथील गोंदेश्वर मंदिराचे जतन, संवर्धन व परिसर विकास करणे. या **रु. २१,२६,२५,५०५.०० (अक्षरी रुपये एकवीस कोटी सव्वीस लाख पंचवीस हजार पाचशे पाच फक्त)** इतक्या अंदाजित खर्चाच्या बांधकामास याद्वारे खालील अटी व शर्तींच्या अधिन राहुन प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती :-

१. सदर कामाचे स्थापत्य विषयक आराखडे व नकाशे तसेच मंदिराचे जतन, संवर्धन व परिसर विकास करणे बाबतचे संकल्पन करुन त्यावर सक्षम प्राधिकाऱ्याची मंजूरी घेऊनच कामे सुरु करावीत.

२. ज्या कामास या निर्णयाद्वारे प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे त्या कामास विचाराधीन असलेल्या नियोजित कोणत्याही पाटबंधारे / जलविद्युत पाणी पुरवठा प्रकल्पामुळे बाधा येत नाही किंवा हे काम

अशा योजनांच्या जलाशयाखाली येणार नाही, अशा अर्थाचे योग्य नमुन्यातील प्रमाणपत्र संबंधित मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ, मुंबई यांनी प्रतिस्वाक्षरित केलेले नसून ते या प्रकल्पाच्या कागदपत्रात समाविष्ट नाही.

क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांनी या कामाच्या प्रत्यक्ष बांधकामास सुरूवात करण्यापूर्वी हे काम कोणत्याही पाटबंधारे / जलविद्युत पाणी पुरवठा प्रकल्पाच्या जलाशयाखाली जाण्याची शक्यता नाही किंवा अशा प्रकल्पामुळे या कामावर कोणताही परिणाम होणार नाही याची खात्री करून घेतली पाहिजे या अटीवरच ही प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

३. सदरहू कामाचा प्रस्ताव तयार करताना कामाचे समर्थन व आवश्यकता शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या परिपत्रकातील / पत्रातील सूचनांचे अनुपालन, या सर्व बाबींचा क्षेत्रीय पातळीवर विचार करण्यात आलेला आहे व प्रस्तावाची क्षेत्रीय पातळीवर सर्व तांत्रिक दृष्टीकोनातून छाननी करण्यात आलेली आहे, अशी धारणा आहे. तथापि, तांत्रिक मंजूरी देण्यापूर्वी या सर्व बाबींची पुन्हा एकदा खातरजमा करुन घेण्यात यावी.

४. प्रस्तुत कामास तांत्रिक मंजूरी देण्यापूर्वी व काम सुरु करण्यापूर्वी पुढील बाबींची पुर्तता करण्यात यावी या अटीवरच ही प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

i. जी मंदिरे भारतीय पुरातत्व विभागाचे अखत्यारीत आहेत त्या मंदिरांचे बाबतीत, प्रस्तावित कामांचा आराखडा भारतीय पुरातत्व विभागाचे संबंधित अधिकाऱ्यांकडे पाठवून त्यांनी दिलेल्या परवानगी प्रमाणेच निविदा मागविण्यात याव्यात.

ii. बांधकामासाठी ज्या ठिकाणी वन व पर्यावरण व अन्य विभागांची (MCZMA/NCZMA) मान्यता मिळविण्यासाठी आवश्यक त्या अटी पूर्ण करण्यात याव्यात. त्यासाठी संबंधीत संस्थाकडे अर्ज करण्याची जबाबदारी संबंधीत अधिक्षक अभियंता यांची राहील व अशी परवानगी प्राप्त झाल्यानंतरच संबंधीत सक्षम प्राधिकाऱ्याने नकाशास व अंदाजपत्रकांना तांत्रिक मान्यता द्यावी.

iii. काम आदिवासी क्षेत्रातील असल्यास संबंधीत प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास यांचे परवानगीचे पत्र मिळविण्यात यावे व आदिवासी व्यक्तींच्या जमीनी संपादन करतांना प्रचलित कायद्याचे पालन करावे.

iv. कामाची सविस्तर अंदाजपत्रके तयार करताना अस्तित्वातील बांधकाम पाडल्यानंतर मिळणाऱ्या सामुग्रीच्या किंमतीचा विचार अंदाजपत्रकात यथोचितपणे करण्यात यावा.

v. कामास वन जमिनीची आवश्यकता असल्यास संबंधीत प्राधिकरणाची परवानगी घेण्याची जबाबदारी तांत्रिक मान्यता देणाऱ्या अधिकाऱ्याची असेल. वन जमिन ताब्यात मिळाल्याशिवाय प्रत्यक्षपणे स्थापत्य विषयक कामे सुरु करण्यात येऊ नये.

vi. राज्यदरसुची २०२१-२२ मधील General Note च्या अनुषंगाने बांधकाम कालावधी करीता आवश्यक सर्वसाधारण विम्याची तरतूद सादरकर्त्या सक्षम अधिकाऱ्याने प्रस्तावीत केल्यानुसार करण्यात आली आहे. तथापी सदर परिच्छेदानूसार देखभाल दुरुस्ती व दोषदायीत्व कालावधीकरीता विम्याची तरतूद तांत्रीक मान्यता प्रदान करणारे सक्षम अधिकारी तांत्रीक मान्यता अंदाजपत्रकाच्या गोषवाऱ्यामध्ये करतील असे ग्राह्य धरण्यात आले आहे. या शर्तीवर सदर प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

vii. कामासाठी मंजूर निधीच्या मर्यादेच्या अधीन राहूनच खर्च करण्यात यावा.

viii. सदर मंदिर व त्याच्या परिसराच्या जागेबाबतच्या उपभोक्त्याच्या मालकी बाबतची खातरजमा करणारी कागदपत्रे प्राप्त करुन घेणे तसेच प्रस्तावित काम हे शासनाच्या ताब्यातील जागेवरच करण्यात यावे. खाजगी किंवा इतर मालकी जागेत करावयाचे झाल्याचे त्याचे प्रचलित भूसंपादन नियमानूसार लागणारी जमिन संपादीत करुन व

जमिनीचा सर्व मोबदला अदा करुन अथवा संबंधीताकडून संमंतीपत्र घेवून नंतरच कामास तांत्रिक मान्यता प्रदान करावी व त्यानंतरच कामास सुरवात करावी.

ix. कंत्राटदाराशी करावयाच्या करारनाम्यात बांधकामाचे संकल्पित आयुर्मान दर्शवून त्या कालावधीत कामात दोष निर्माण झाल्यास त्याची जबाबदारी कंत्राटदार व संबंधित पर्यवेक्षकीय अधिकारी यांची राहील. अशा प्रकरणी कंत्राटदार व संबंधित पर्यवेक्षकीय अधिकारी यांचेवर नियमानुसार कार्यवाही करण्यात येईल” अशा आशयाची अट करारनाम्यात समाविष्ट करावी.

x. सदर मंदिर व त्याच्या परिसर विकासाबाबतची कामे करण्यासाठीची ना-हरकत परवानगी व कामे पूर्ण झाल्यानंतर त्याची देखभाल दुरुस्ती करण्याचे हमी पत्र उपभोक्त्याकडून मिळाल्यानंतर कामे सुरु करण्यात यावीत.

xi. सदर मंदिर परिसराचा विकास करण्यापूर्वी उपभोक्त्याकडून परिसराचा भूमी अभिलेख विभागाचा सिमांकन नकाशा प्राप्त करुन घेऊन कामे कार्यान्वीत करणे,

xii. प्रत्यक्ष कामास सुरुवात करण्यापूर्वी स्थानिक प्रशासन उदा. ग्रामपंचायत / नगरपालिका / महानगरपालिका यांची परवानगी घेणे आवश्यक राहील.

५. प्रशासकीय मान्यतेच्या अंदाजपत्रकात प्रत्येक दराचे वर्णन/दर/दर पृथ:करणातील गृहीत धरलेली अंतरे व अनुषंगिक इतर बाबी तांत्रिक मान्यता प्रदान करण्यास सक्षम अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या पातळीवर तपासणे अनिवार्य आहे. या संदर्भात शासनाचे कोणतेही उत्तरदायित्व असणार नाही.

६. तांत्रिक मान्यता प्रदान करतांना प्रशासकीय मान्यतेतील वाव अन्य कोणत्याही योजनेत/कार्यक्रमात समाविष्ट नाही, याची खातरजमा तांत्रिक मान्यता प्रदान करणाऱ्या सक्षम अधिकाऱ्यांने करावी.

७. सदर कामावरील खर्च हा मागणी क्रमांक एच-०८, ४०५९३१४३ सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च या प्रधान शिर्षाअंतर्गत भागविण्यात यावा.

८. या कामासाठी अर्थसंकल्पात सदर लेखाशिर्षात पुरेशी तरतूद असल्याशिवाय हे काम सुरु करण्यात येवू नये.

९. हा शासन निर्णय, अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांच्या अनुमतीने काढण्यात येत आहे.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेताक २०२२०४२७१६१९३६९११८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

PRASHANT DATTATRAYA NAOGHARE

Digitally signed by PRASHANT DATTATRAYA NAOGHARE
DN: c=IN, o=PERSONAL, title=2651, pseudonym=f5844207168a5fb67d073b74427b1ca6, 2.5.4.20=5516948DC0257AD8288D73B46DE5C0AC3386DCSEF4E612934BEEDB4FFB3C8634, postalCode=440015, st=MAHARASHTRA, serialNumber=c1053939b952ab2ea32a29655bf0c5192a35fe6b1a80f0c9229a6df80ecdce19, cn=PRASHANT DATTATRAYA NAOGHARE
Date: 2022.04.27 16:26:04 +05'30'

(प्रशांत द. नवघरे)
सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) महालेखापाल-१ व २, (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर
२) महालेखापाल-१ व २, (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर
३) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
४) अपर मुख्य सचिव (वित्त विभाग), मंत्रालय, मुंबई
५) अपर मुख्य सचिव (नियोजन विभाग), मंत्रालय, मुंबई
६) अपर मुख्य सचिव (महसूल व वन विभाग), मंत्रालय, मुंबई
७) अपर मुख्य सचिव (सार्वजनिक बांधकाम विभाग), मंत्रालय, मुंबई
८) प्रधान सचिव (विधि व न्याय विभाग), मंत्रालय, मुंबई
९) प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग), मंत्रालय, मुंबई

१०) प्रधान सचिव (उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग), मंत्रालय, मुंबई
११) प्रधान सचिव (सांस्कुतिक कार्य विभाग), मंत्रालय, मुंबई
१२) प्रधान सचिव (पर्यटन विभाग), मंत्रालय, मुंबई
१३) प्रधान सचिव (पर्यावरण विभाग), मंत्रालय, मुंबई
१४) उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, म.रा.र.वि. महामंडळ, वांद्रे, मुंबई-५० (मंजूर नकाशे व अंदाजपत्रकाच्या प्रतीसह)
१५) मुख्य अभियंता, म.रा.र.वि. महामंडळ, वांद्रे, मुंबई-५०
१६) जिल्हाधिकारी व सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन समिती, रत्नागिरी
१७) मा.मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळुन), यांचे स्वीय सहाय्यक
१८) मा.मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) व नगर विकास, यांचे स्वीय सहाय्यक
१९) मा.राज्यमंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळुन), यांचे स्वीय सहाय्यक
२०) मा.राज्यमंत्री, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम), यांचे स्वीय सहाय्यक
२१) अधिष्ठाता, सर जे.जे. कॉलेज ऑफ आर्किटेक्चर, ७८, डॉ. दादाभाई नौरोजी रोड, क्रॉफर्ड मार्केट, फोर्ट, मुंबई - ४०० ००१.
२२) संचालक, पुरातत्व विभाग, सेंट जॉर्जेस हॉस्पीटल कॉम्पलेक्स, फोर्ट, मुंबई-४०० ००१.
२३) कार्यासन अधिकारी, अर्थ-१/अर्थ-२/नियोजन-१/रस्ते-५/रस्ते-८/इमारती-१, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.